

مجازی

تمساح‌سواری

● لیلا بیگوند
کارشناس نمایش خلاق

اشاره

پس از خانه‌نشینی به دلیل همه‌گیری ویروس کرونا، شروع کردم به نوشتن طرح درس‌هایی به شکل بازی‌های هدفمند، بازی‌های نمایشی و وانمودی به همراه والدین، و انجام کارهای تجسمی مرتبط با اهداف. این طرح درس‌ها را در فضای مجازی بارگذاری می‌کردم.

چگونگی شکل‌گیری و طراحی ایده

نوآموزان با قصه به راحتی ارتباط می‌گیرند؛ به خصوص قصه‌هایی که قبلاً خوانده باشند. از آنجا که در نوشتن نمایش نامه، قصه‌خوانی و قصه‌نمایش برای کودک تجربه‌هایی داشتیم، به یاد داستان تمساح و میمون برگرفته از «کلیله و دمنه» افتادم و شخصیت اصلی نمایش را تمساح تعیین کردم.

برکه آب و تمساح

هدف

- بروز خلاقیت و دست‌ورزی؛ زمانی که کودکان حیوانی را انتخاب می‌کنند و عروسک کاغذی‌اش را می‌سازند؛

- تقویت بیان، بروز احساس، عواطف و افکار؛ زمانی که نوآموز با بدنش حرکات و صدای موجودی را در برکه آب تقلید می‌کند. همچنین، زمانی که عروسک کاغذی‌اش را حرکت می‌دهد و به جای او صحبت می‌کند؛
- رشد حواس زیبایی‌شناختی؛ زمانی که نوآموز حرکت عروسک را با بیان راه‌حل هماهنگ می‌کند. همچنین، زمان ساخت عروسک و انتخاب حرکات‌های خلاقانه برای عروسک‌های کاغذی‌شان؛
- تفکر خلاق؛ زمانی که بچه‌ها برای رفع چالش ایده‌های خلاقانه پیشنهاد می‌دهند.

- مهارت گوش‌دادن؛ زمانی که داستانی را که مربی می‌گوید گوش می‌دهد و راه‌حل دوستانش را می‌شنود.

وسایل لازم: کاغذ سفید، نی پلاستیکی و هر وسیله‌ای که برای رنگ‌آمیزی در دسترس باشد.

روش اجرا: تسهیلگر موسیقی پخش می‌کند و به بچه‌ها می‌گوید:

برای مثال: مربی با آهنگ و شعر می‌گوید: «وای وای دندونم، درد می‌کنه دندونم، افتاده از جاش یکدفعه! آهای آهای قورباغه! داری داری دای دردم؟»

نوآموزان که عروسک قورباغه را در دست دارد، با حرکت آن، راهکار می‌دهد. شاید بگویید: برو پیش ماهی، شاید که اون بدونه!» مربی با حرکت دادن تمساح کاغذی خود، به ماهی می‌گوید دندانش شکسته و پیش قورباغه بوده است. او گفته است بیایم پیش تو، شاید بدانی چکار کنم با درد دندانم. در زمانی که حیوانات (دانش‌آموزان) به تمساح راه‌حلی می‌دهند، تسهیلگر از بچه‌ها می‌خواهد همه آن را با هم اجرا کنند. مثلاً اگر پشه بگوید: «از آب ببر بیرون و دوباره ببر تو آب، شاید که خوب بشه!» مربی باید به بچه‌ها بگوید: «بچه‌ها همه شبیه تمساح شویم و پیشنهاد پشه را انجام دهیم.»

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

فعالیت‌های نمایش خلاق که برای نوآموزان انجام شده بود، برایشان بسیار شیرین و دوست‌داشتنی بود. آن‌ها در دیدار برخط بعدی می‌خواستند دوباره این نمایش را اجرا کنیم، چرا که به راه‌حل‌های جدیدی برای چالش درد دندان تمساح دست پیدا کرده بودند. گویی در دنیای خیالشان همچنان برای تمساح دندان شکسته داستانی به دنبال راه‌حلی بودند. این نشان می‌داد ارتباطی که کودکان با عروسک‌های کاغذی خود ایجاد کرده بودند، برایشان جذاب و خاطره‌انگیز بوده است. با مشاهده این رفتار به این نتیجه رسیدیم که برنامه‌درسی نمایش خلاق به همراه قصه‌گویی، بر رشد خلاقیت نوآموزان افزوده است.

پیشنهادها

بهتر است یک نیروی کمکی مثل مربی پیش‌دبستان یا معلم کلاس، در زمانی که شما مشغول انجام حرکات نمایشی هستید، یکی یکی به بچه‌ها صدا و تصویر بدهد. با آموختن تصویر و صدای هر نوآموز شوقی در بقیه ایجاد می‌شود و آن‌ها در انتظار خواهند بود تصویرشان روی صفحه نمایشگر بیاید تا حرکات و عروسک‌هایشان را به دوستانشان نشان دهند.

از بچه‌ها بخواهیم دستگاه‌های ارتباطی را در جایی ثابت و دورتر از خودشان قرار بدهند.

زمانی که بچه‌ها می‌خواهند پیشنهاد دهند، اعلام آمادگی کنند (تایپ کنند یا دستشان را بالا ببرند) تا یکی یکی نظر خود را در مورد چالش بیان کنند. در صورتی که والدین به انجام نمایش خلاق همراه با عروسک با کودکان تمایل داشتند، آن‌ها را در این کار مشارکت دهیم تا در کنار کودکانشان لحظات شادی را داشته باشند. بهتر است طرح درس‌های نمایش خلاق همراه با عروسک، برای رده‌های سنی دیگر، حتی بزرگسال، دختران و شهرستان‌های دیگر، انجام شوند و نتایج در اختیار دیگر تسهیلگران قرار گیرند.

«بچه‌ها اسم هر حیوانی را که آوردیم، شما سعی کنید، شبیه به آن حیوان شوید. هر جا موسیقی قطع شد، بی حرکت (فریز) شوید. من ممکن است یکی از شما را انتخاب و تصویر او را باز کنم تا همه ببینند. سعی کنید حرکتی که انجام می‌دهید با موسیقی هماهنگ باشد. چند نمونه ایده برای اجرای مرحله اول یا گرم کردن اولیه:

- همه با هم اسب آبی شویم:
- اسب آبی خیلی تند می‌رود؛
- اسب آبی خمیازه می‌کشد؛
- اسب آبی زیر آب شنا می‌کند؛

● همه با هم سنجاقک، ماهی و قورباغه شویم. حرکات و صدای آن‌ها را در آوریم.

مربی بر حرکت هماهنگ با موسیقی تأکید می‌کند و هم‌زمان بچه‌ها را روی صفحه مانیتور انتخاب می‌کند تا بقیه او را مشاهده کنند. در مرحله دوم به نوآموزان می‌گوییم: بچه‌ها، بیایید در خیالمان با هم برویم به یک برکه آب. اما قبل از رفتن باید هر کدامتان به یک حیوان تبدیل شوید. من (تسهیلگر) می‌آیم دنبالتان تا با هم برویم. راستی من به یک تمساح بزرگ تبدیل شدم و شما می‌توانید پشت من سوار شوید.

تسهیلگر بچه‌ها را تک‌تک بر پشت تمساح سوار می‌کند و از آن‌ها می‌خواهد قبل از سوار شدن، صدا و حرکات هر حیوانی را که انتخاب کرده‌اند، تقلید کنند. تسهیلگر به بچه‌ها می‌گوید وقت غذا شده است. همه از پشت من پیاده شوید و غذایتان را بخورید. همه درحال خوردن غذا هستند که ناگهان تسهیلگر می‌گوید: «آی دندونم، وای دندونم.»

در مرحله بعد می‌گوید: تمساح ما دچار مشکلی شده است. یکی از دندان‌هایش شکسته است و حسابتی درد می‌کند.

● بچه‌ها همه شبیه تمساح شویم:

- چطور می‌خزد؟
- چطور غذا می‌خورد؟
- اگر دندان تمساح درد بگیرد، چکار می‌کند؟
- چطور ناله می‌کند؟

در مرحله بعد تسهیلگر از بچه‌ها می‌خواهد عکس حیوانی را که انتخاب کرده‌اند روی کاغذ سفید بکشند. رنگ کنند و دور آن را با قیچی برش دهند و سپس با چسب به نی بچسباند. مربی هم عروسک تمساح کاغذی‌اش را با کاغذ درست کرده و برکه آب را ساخته است.

در مرحله بعد تمساح برای درمان درد دندان شکسته‌اش به سراغ تک‌تک حیوانات می‌رود. مربی از بچه‌ها می‌خواهد هر کدام با عروسک کاغذی ساخته خود ادامه قصه را بگویند (زمان را برای هر کدام از نوآموزان اعلام می‌کنیم. برای مثال یک دقیقه وقت دارند ادامه داستان یا راه‌حل را بگویند).